

Aluehallitus 18.6.2024 § 190

Alueen Pelastustoimen palvelutason muutos

Satakunnan hyvinvointialueen aluehallitus on kokouksessaan 18.6.2024 (§ 190) todennut työnantajan ja henkilöstön väliset yhteistoimintaneuvottelut käydyiksi ja hyväksynyt yhteistoimintaneuvottelujen pohjalta työnantajan tekemän esityksen tarvittavista toimenpiteistä.

Toiminnan ja talouden sopeuttamiseksi pelastuslaitos-toimialueella muun muassa lomautetaan ei-vuorotyössä oleva henkilöstö, jätetään vapautuvia virkoja/tehtäviä täyttämättä, esitetään palvelutasopäätöksen muuttamista sekä hyödynnetään pelastustoiminnan ja ensihoidon synergiatoimintaa.

Tämä muistio käsittelee toiminnan ja talouden sopeuttamistoimista Meri-Porin osittaisen paloesimiespäivystyksen ja Pohjois-Satakunnan palomestari-päivystyksen lakkautuksia, joiden toteuttaminen edellyttää Satakunnan Pelastustoimen palvelutasopäätöksen muutosta. Tämän muistion tavoitteena on esittää palvelutasopäätöksen muutoksen perusteet ja huomioitavat seikat, esittämättä kuitenkaan kaikkia käytännön toteutuksen yksityiskohtia.

Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje, sisäministeriön julkaisuja 21/2012, on keskeinen toimintavalmiutta ohjaava asiakirja. Pelastuslain (379/2011) 34 §:n mukaan pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomaisen. Toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaan pelastusviranomaisen on määrättävä pelastustoiminnan tilannepaikan johtaja, ellei sitä ole ennalta määrätty. Ohjeen mukaan pelastusviranomaisen ei kuitenkaan tarvitse tulla onnettomuuspaikalle, ellei tilanne sitä edellytä.

Meri-Porin joka toisen työvuoron paloesimiespäivystyksen lakkautus

Satakunnan Pelastustoimen palvelutasopäätöksen mukaisesti Meri-Porin paloasemalla on päivystävä paloesimies joka toisessa työvuorossa eli vuorovahvuus on 1/0+3. Järjestely on ollut varsin epäjohdonmukainen ja esitetään, että tämä osittainen paloesimiespäivystys lakkautetaan, jolloin Meri-Porin paloaseman päivystysvahvuus on 0+3 kaikissa työvuoroissa. Toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaan pelastustoimen muodostelmalla tulee olla johtaja, jolloin Meri-Porin paloaseman päivystysvahvuudesta yhdelle henkilölle annetaan tehtäväksi toimia mainittuna johtajana.

Meri-Porin paloaseman kaikkiin kiireellisiin hälytystehtäviin on jo aiemmin hälytetty täydentävä yksikkö siltä lähipaloasemalta, joka nopeimmin saavuttaa onnettomuuskohteen. Osittaisen paloesimiespäivystyksen lakkautus ei muuta hälytyskäytäntöjä, ei aiheuta yksiköiden lisähälytyksiä eikä -kustannuksia. Täydentävän yksikön hälytysmenettely on toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukainen.

Paloesimiespäivystyksen lakkautus vähentää pelastuslaitoksen kustannuksia noin 160.000 euroa. Lakkautuksesta ei seuraa irtisanomisia vaan henkilöstömäärä sopeutetaan tarvetta vastaavaksi siirtämällä Meri-Porin paloesimiehet toisille paloasemille, joilta vastaavien paloesimiesten määräaikaista virkasuhteita ei jatketa.

Kankaanpään paloaseman paloesimiespäivystyksen tai Pohjois-Satakunnan palomestaripäivystyksen lakkautus

Yhteistoimintamenettelyn yhteydessä esitettiin joko Kankaanpään paloaseman paloesimiespäivystyksen tai Pohjois-Satakunnan, Kankaanpään paloasemalta toimivan, palomestaripäivystyksen lakkautusta.

Pelastuslaitos on selvittänyt Kankaanpään ja Pohjois-Satakunnan toimintaympäristöä sekä päivystävän paloesimiehen ja päivystävän palomestarin hälytystehtävämääriä sekä tehtäväkokonaisuuksia varsin laajasti. Tehtäväkokonaisuuksien lakkautusta arvioitaessa ydinkysymyksiä ovat vaikutukset päivittäiseen toimintaan, korvaavien järjestelyiden mahdollisuudet sekä maakunnallinen valmius vaativien eli pitkittyvien, päällekkäisten ja suurten tilanteiden johtamiseen.

Päivystävällä paloesimiehellä on Kankaanpäässä vuodessa noin 250 pelastustoiminnan hälytystehtävää, joista noin neljännes on kiireettömiä. Näiden hälytystehtävien lisäksi paloesimiehellä on merkittävä rooli onnettomuuksien ehkäisytyössä, asemapalvelun johtamisessa ja työvuorokoulutuksessa. Kankaanpäässä on ollut pelastustoiminnan ja ensihoidon synergia toiminnan pilottijakso keväästä 2024 alkaen. Tänä aikana on käynyt ilmi, että täydentävän yksikön saaminen lähipaloasemilta ei aina ole onnistunut toivotulla tavalla, jolloin paloesimiehen panos yksikössä on ollut merkittävä. Täydentävän yksikön riittämätön valmius ei ole seuraus synergia toiminnasta, vaan sopimuspalokunnan toiminnasta, jonka korjaamiseksi pelastuslaitos on ryhtynyt toimiin. Kankaanpään paloesimiespäivystyksen lakkautuksella voitaisiin saavuttaa noin 300.000 euron kustannussäästö.

Satakunnassa päivystävä palomestari on ollut Kanta-Porin, Euran ja Kankaanpään paloasemilla. Tällä järjestelyllä päivystävän palomestarin saapumisaika onnettomuuskohteeseen on ollut koko maakunnan alueella varsin hyvä ja on katsottu, että palomestarin varsinainen pelastustoiminnan johtaminen on alkanut, kun hän on saapunut tilannepaikalle.

Kolmen päivystävän palomestarin malli on tuottanut hyvän valmiuden vaativien eli pitkittyvien, päällekkäisten ja suurten tilanteiden johtamiseen. Tämä valmius heikkenee, mikäli yksi päivystävä palomestari vähennetään, mutta senkin jälkeen valmius on samaa luokkaa kuin muilla vastaavilla pelastustoimien alueilla.

Pohjois-Satakunnan alueella joukkue- ja komppaniatason eli palomestarityön hälytystehtäviä on keskimäärin hieman yli 70 vuodessa. Toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa ei ohjeisteta pelastustoiminnan johtajan onnettomuuspaikalle saapumisaikaa. Muualla maassa on pelastustoiminnassa otettu yhä enemmän käyttöön etäjohtamisen menetelmiä ja vastaavia. Myös Satakunnassa näitä voitaisiin soveltaa enemmän, varsinkin jos esimerkiksi Pohjois-Satakuntaan matkaavalle palomestarille osoitetaan ns. operaattori eli kuljettaja päivystävästä henkilöstöstä.

Pohjois-Satakunnassa päivystävä palomestarityötä tekee kuusi henkilöä. Näillä on päivystystyön lisäksi merkittävä rooli onnettomuuksien ehkäisytyössä ja heille määrättyjen erityistehtävien hoidossa. Näitä tehtäviä ei kaikilta osin kyetä muulle henkilöstölle osoittamaan. Lisäksi palopäällystössä, johon palomestarit kuuluvat, on varsin vähän määräaikaista virkasuhteita. Laskelman mukaan päivystävän palomestarityön lakkautuksella saavutetaan noin 250.000 euron kustannussäästö. Mikäli järjestelyt hoidetaan ilman irtisanomisia, toteutuvat säästöt hieman viiveellä riippuen henkilöstön siirtymisestä muihin tehtäviin ja luonnollisen poistuman myötä.

Pelastustoimen palvelutasopäätöksen muutosesitys

Esitetään, että toiminnan ja talouden sopeuttamiseksi Meri-Porin paloaseman joka toisen työvuoron paloiesimiespäivystys lakkautetaan. Tällä saavutetaan noin 160.000 euron kustannussäästöt vuodessa. Meri-Porin paloiesimiehet siirretään toisille paloasemille, joilta vastaavien määräaikaisten paloiesimiesten virkasuhteita ei jatketa.

Esitetään, että toiminnan ja talouden sopeuttamiseksi Pohjois-Satakunnan päivystävä palomestarityö lakkautetaan. Tällä saavutetaan noin 250.000 euron kustannussäästöt vuodessa. Vakituksessa virkasuhteessa olevat siirretään toisiin tehtäviin pelastuslaitos-toimialueella, määräaikaissuhteissa ei jatketa, minkä lisäksi henkilöstömäärä sopeutuu luonnollisen poistuman myötä.

Palvelutason muutosesitysten yhteenlaskettu kustannussäästö on noin 410.000 euroa vuodessa.